

Üdvözlét JUHÁSZ Árpád 90. születésnapjára

Kedves Árpi!

Mint oly sokszor az elmúlt évtizedekben, az idén is a tavasz végén került sor születésnapod megünneplésére. Családtagjaid, barátaid és tisztelőid ismét a Budai-hegység egyik apró, régen felhagyott kőfejtőjében gyűltek össze, hogy a szokásos módon tábortűz mellett, gitárral kísért ének-léssel és az emlékek felelevenítésével köszöntsenek. Az idei születésnap mégis különleges volt, hiszen ez volt a kilencvenedik. Legnagyobb sajnálatomra azonban éppen az idei alkalommal nem lehettem jelen, mivel az egybeesett a Földtani Társulat Őslénytani Vándorgyűlésével, ahol a Keszthelyi-hegység triász képződményeinek terepi bemutatásával némi szerepet is vállaltam. Onnan csupán egy rövid videó-üdvözlét kórusának szereplőjeként tudtalak köszönteni. Ezért engeddd meg, hogy ebben a nyílt levélben üdvözljelek a kerek évforduló alkalmából, a magam és a geológusok közösségének nevében! De, ahogy ígértem neked, a geológusnőkkel fűszerezett személyes felköszöntést jövőre pótoljuk.

Emlékszel arra, hogy éppen 60 évvel ezelőtt, 1965-ben találkoztunk először? Én akkor a Szabó József Geológiai Technikum tanulója voltam, és Hunyadi tanár úr téged kért föl a nyári romániai–bulgáriai autóbuzosos túránk vezetésére. Akkor már ifjú geológus voltál, hiszen 57-ben végeztél az Eötvös Loránd Egyetemen (az erre emlékeztető klasszikus nótát is el kell majd énekelnünk jövőre!), és a Természettudományi Múzeumi ásványtárában töltött néhány év után akkor már az olajiparban, az OKGT kutatólaboratóriumában tevékenykedtél, miközben elég intenzíven bekapcsolódtál az ismeretterjesztésbe és az ismeretközlő idegenvezetésbe is. Nekünk, tizenéves gyerekeknek hatalmas élményt jelentett a lenyűgöző, ugyanakkor tényszerű magyarázataidat hallgatni nem csupán a meglátogatott területek geológiájáról, de történelméről, kultúrtörténetéről és néprajzáról is. Megmásztuk a Pirin közel 3000 méteres csúcsát, ellátogattunk a rilai kolostorba, átkeltünk a Balkán-hegység hágóin, láttuk szurdokvölgyeit, és fürödtünk a Fekete-tengerben. Na, meg ott hallottam először és tanultam meg tőled a geológusnő-tákat. A rákövetkező évben Jugoszlávia varázslatos tájain barangoltunk veled Szerbiában, Koszovóban, Macedóniában, Montenegróban és Dalmáciában. Szinte természetes, hogy sokunknak példaképévé váltál, és minek tagadjam, az általad vezetett túrák jelentős inspirációt jelentettek számomra, hogy tanulmányaimat én is az ELTE geológus szakán folytassam. Közös nyári, balkáni kalandozásaink azután még egyetemi éveim alatt is folytatódtak. Különösen nagy öröm volt számomra, hogy néhány évvel ezelőtt segíthettem neked e régi élmények felidézésében, amikor az *Egzotikus Európa* című köteted anyagát állítottad össze. Rendszeres nyári utazásaink boldog ifjúságunk idején, a 60-as években történtek, amikor már egyre inkább a tudományos ismeretterjesztés vált a szenvedélyeddé, majd valódi hivatásoddá. Ismeretterjesztő cikkeid sorra jelentek meg, és rendszeresen igényelték szakértő magyarázataidat a rádióban és a televízióban. Az 1970-es évektől azután

a TIT Természettudományi Stúdió igazgatójaként hivatásos ismeretterjesztő lettél. Bár akkor is a földtudományok és azon belül a geológia maradt érdeklődésed homlokterében, de természetesen, a stúdió vezetése okán, érdeklődésedet más tudományterületek felé is ki kellett terjesztened. Olyan kiváló, oktatási segédanyagoknak is tekinthető munkáid jelentek meg ebben az időben, mint például a *Hegységképződés* (1975), *A kőolaj nyomában* (1979), majd az országunk régiójának földtörténetét ismeretterjesztő módon bemutató *Évmilliók emlékei* (1983). Az utóbbi könyv szerkesztése szorosan összekapcsolódott televíziós szerepléseiddel, amelyek nevedet és ezzel együtt a geológiát is rendkívül széles körben tették ismertté. Az átöröklést a Rockenbauer Pál által kitalált és megvalósított *Másfélmillió lépés Magyarországon* című sorozat (1986–1990) hozta meg, amelynek geológus szakértője lettél, továbbá az ezt követő és kiegészítő *...még egymillió lépés* (1986–1990), amelynek forgatókönyvének írásában is közreműködtél. Ez már valódi tévés ismeretterjesztés volt, ahol a terepen, a feltárások mellett, azok egyes részleteit bemutató magyarítást adtál el a kőzetek képződésének körülményeit vagy a koruk meghatározásának módszereit. A második sorozat bemutatásának idején már a Magyar Televízió Természettudományi Szerkesztőségének munkatársa voltál, és olyan kitűnő ismeretterjesztő magazinműsor-sorozat szerkesztője és szereplője, mint a *Gondolkodó*, a *Kalendárium*, a *tudomány határain* és a rendkívül népszerű *Delta*. Az, hogy az 1980-as évek közepétől munkahelyed több mint egy évtizeden át a Magyar Televízió lett, lehetővé tette régi álmod megvalósítását, hogy bejárd bolygónk jelentős részét, megfigyelve és kamerával is dokumentálva a természeti folyamatokat és jelenségeket, valamint az ott élő emberek életét. És mindezt elsősorban azért, hogy tapasztalataid megosszad az érdeklődő nagyközönséggel. Így életed során minden kontinensre és több, mint száz országba jutottál el, rengeteg felvételt készítettél, amelyekből ismeretterjesztő filmek és könyvek tucatjai születtek. Emellett kiemelkedő jelentőségű televíziós interjúkat is készítettél az Egyesült Államokban élő, magyar származású tudósokkal és feltalálókkal. Ez utóbbiak szerkesztett változatát az elmúlt években rendezted sajtó alá, és igazán örülhetünk annak, hogy a kötet a múlt évben megjelent.

Azon töprengök, milyen jókívánsággal zárjam születésnapjaid köszöntőmet. A nyugdíjas korúaknak ilyenkor többnyire azt szokták kívánni, hogy a hosszú, dolgozó és sikerekben gazdag pályafutásuk után most már inkább lazítsanak, pihenjenek, élvezve gyermekeik és unokáik szerető törődését. Azonban elég régen ismerlek téged ahhoz, hogy tudjam, neked a hivatásod az életed, és szinte „munkamániás” vagy. Ezért azt kívánom, hogy egészséged és erőd engedje, hogy folytasd azt, amit eddig is tettél: osszad meg gazdag ismereteidet és tapasztalataidat bolygónk állapotáról, múltjáról, jövőjéről és a világ egyéb dolgairól. És kívánom azt, ami ehhez feltétlenül szükséges:

Jó szerencsét!

HAAS János
(alias Bóni)